

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.12.2015.
COM(2015) 642 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Drugo dvogodišnje izvješće Europske unije na temelju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama

(predviđeno u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. i mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ i Odlukom 2/CP.17 Konferencije stranaka UNFCCC-a)
{SWD(2015) 282 final}

UVOD

Sadašnje izvješće i njegov prateći radni dokument službi Komisije čine drugo dvogodišnje izvješće Europske unije (EU) u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odlukom 2/CP.17 Konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC). Oni će se podnijeti UNFCCC-u kao drugo dvogodišnje izvješće EU-a.

INFORMACIJE O EMISIJAMA STAKLENIČKIH PLINOVA I TRENDOVIMA

Od 1990. do 2013. ukupne su se emisije stakleničkih plinova, uključujući međunarodno zrakoplovstvo, u EU-28 smanjile za oko 20 %. Prijavljene emisije plinova relevantne su za cilj EU-a određen Konvencijom, a proizlaze iz posljednjeg inventara EU-a podnesenog UNFCCC-u. Najvažniji je staklenički plin CO₂ koji je 2013. sačinjavao 82 % ukupnih emisija plinova u EU-28.

U razdoblju od 1990. do 2013. emisije plinova po stanovniku u EU-u smanjile su se za 26 %, od 11,8 t po stanovniku do 8,9 t po stanovniku. Emisije plinova u EU-28 su opadale, a gospodarstvo je raslo. Od 1990. postupno je napredovalo odvajanje gospodarskog rasta od emisija stakleničkih plinova. Rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) za EU-28 u razdoblju od 1990. do 2013. iznosio je približno 45 %, a emisije stakleničkih plinova smanjile su se za oko 20 %. Kao rezultat toga, intenzitet se emisija stakleničkih plinova EU-a gotovo prepolovio.

Provedba strukturnih politika u području klime i energetike znatno je pridonijela tom uspješnom odvajanju. Posebno, provedbom klimatskog i energetskeg paketa za 2020. potaknuo se značajan porast obnovljivih izvora energije i napredak u području energetske učinkovitosti. Uz cijenu ugljika, čija će uloga postajati sve važnija u budućnosti, to su dva ključna pokretača primijećenog smanjenja emisija plinova.

CILJ KOLIČINSKOG SMANJENJA EMISIJA NA RAZINI CIJELOG GOSPODARSTVA EU-A

U okviru UNFCCC-a, EU i njegove države članice imaju zajednički cilj da do 2020. smanje emisije stakleničkih plinova za najmanje 20 % u odnosu na 1990., uz uvjetnu ponudu smanjenja do 30 % ako se druge razvijene zemlje obvežu na slična smanjenja emisija te ako zemlje u razvoju pridonesu na odgovarajući način prema vlastitim odgovornostima i mogućnostima.

Cilj EU-a temelji se na zakonodavstvu, a provode ga EU i njegove države članice. U središtu se tog zakonodavstva klimatskim i energetskeg paketom EU-a određuje cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova u Uniji za 20 % do 2020. u odnosu na 1990., što predstavlja – 14 % u odnosu na 2005. Taj je cilj podijeljen između sektora obuhvaćenih sustavom EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS) i sektora koji nisu dio ETS-a na temelju Odluke o zajedničkim nastojanjima (ESD).

NAPREDAK U POSTIZANJU CILJA KOLIČINSKOG SMANJENJA EMISIJA NA RAZINI CIJELOG GOSPODARSTVA – POLITIKE I MJERE EU-A I NJHOVI UČINCI

Već dugi niz godina EU i njegovih 28 država članica pojedinačno i zajednički provode domaće i međunarodne mjere za borbu protiv klimatskih promjena što je dovelo do znatnih smanjenja emisija plinova.

Kako bi se odgovorilo na izazove i potrebe za ulaganjima povezane s klimatskim politikama, EU se usuglasio da bi se na politike povezane s klimatskim promjenama trebalo potrošiti najmanje 20 % proračuna EU-a za razdoblje od 2014. do 2020., odnosno čak 180 milijardi EUR. To predstavlja značajan porast u odnosu na izdatke povezane s klimatskim politikama u prethodnom proračunu koji su činili 6,8 % proračuna EU-a za razdoblje od 2007. do 2013. Kako bi se to postiglo, politike za ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanje njima uključene su u sve glavne programe koji se financiraju iz proračuna EU-a, a posebno u kohezijske politike, regionalni razvoj, energetiku, promet, istraživanje i inovacije te zajedničku poljoprivrednu politiku.

EU i njegove države članice neprestano jačaju zakonodavstvo kako bi se omogućila smanjenja emisija stakleničkih plinova i prijelaz na gospodarstvo s niskim emisijama ugljika. Od podnošenja prvog dvogodišnjeg izvješća ključni elementi u razvoju politika su, među ostalim, razvoj sustava trgovanja emisijama EU-a, novi zakonodavni instrumenti u prometnom sektoru i pojačana Uredba o F-plinovima.

Od 2013. EU ETS djeluje prema poboljšanim i usklađenim pravilima treće faze koja obuhvaća razdoblje od 2013. do 2020. Potreban je djelotvoran i reformiran EU ETS kao glavni instrument da bi se do 2030. postiglo smanjenje emisija plinova u okviru EU ETS-a do 43 % u odnosu na 2005. Vodeći alat EU-a stoga prolazi kroz značajne strukturne reforme kojima će se EU usmjeriti prema gospodarstvu s niskim emisijama ugljika.

Kao prvi korak u suočavanju s izazovom sve većeg viška emisijskih jedinica koji se stvorio u EU ETS-u odgođena je prodaja 900 milijuna jedinica na dražbi. Kao drugi korak, dogovorena je rezerva za stabilnost tržišta kojom će se obuhvatiti višak emisijskih jedinica te poboljšati otpornost sustava na nagle promjene prilagođavanjem ponude emisijskih jedinica na dražbi. Naposljetku, Komisija je u srpnju 2015. predložila reviziju EU ETS-a u svrhu provedbe smanjenja emisija EU ETS-a do 43 % u 2030. u odnosu na 2005. To je zadnji korak potreban kako bi EU ETS mogao u potpunosti preuzeti svoju ulogu u 2030.

Ključan razvoj politika proveo se i u prometnom sektoru novim zakonodavstvom EU-a kojim se utvrđuju obvezujuće ciljne vrijednosti emisija za nova osobna i dostavna vozila u voznom parku koje treba postići do 2021. Strategija za teška teretna vozila usvojena u svibnja 2014. prva je inicijativa EU-a za rješavanje potrošnje goriva i emisija CO₂ iz kamiona i autobusa. U travnju 2015. EU je donio zakonodavni instrument kojim se predviđa sustav praćenja, izvješćivanja i provjere za pomorski promet na razini EU-a kao prvi korak u strategiji EU-a za smanjenje emisija u tom sektoru.

Revidiranom Uredbom o F-plinovima primjenjivom od 1. siječnja 2015. jačaju se postojeće mjere (npr. zadržavanje plinova otkrivanjem propuštanja, ugradnja opreme od strane stručnog osoblja, obnova otpadnih plinova) te se uvodi mjera postupnog smanjivanja uporabe F-plinova kojom će se do 2030. ukupne emisije F-plinova u EU-u smanjiti za dvije trećine u odnosu na 2014. Njome se zabranjuje i stavljanje F-plinova na tržište u okolnostima kada postoje alternative, npr. hladnjaci i zamrzivači za kućnu uporabu koji sadrže HFC-e s GWP-om iznad 150.

Nadalje, nadovezujući se na klimatski i energetske paket za 2020. te u skladu s ciljem prijelaza na konkurentno gospodarstvo s niskim emisijama ugljika, Europsko vijeće postiglo je u listopadu 2014. dogovor o glavnim elementima klimatskog i energetskeg okvira EU-a za 2030.: obvezujući cilj od najmanje 40 % domaćeg smanjenja emisija stakleničkih plinova do

2030. u odnosu na 1990.; obvezujući cilj na razini EU-a od najmanje 27 % obnovljive energije do 2030.; indikativan cilj energetske učinkovitosti od najmanje 27 % za 2030. koji će se revidirati u 2020. u odnosu na cilj od 30 %.

U tu je svrhu Komisija već u srpnju 2015. predložila revidiranu Direktivu o sustavu EU-a za trgovanje emisijskim jedinicama o kojoj se trenutačno raspravlja u institucijama EU-a, a u njoj će se iznijeti zakonodavni prijedlozi za sektore koji nisu dio ETS-a. Komisija uvodi i inicijative predviđene Strateškim okvirom za energetske uniju, uključujući planirane prijedloge o obnovljivoj energiji i energetske učinkovitosti.

NAPREDAK U POSTIZANJU CILJA KOLIČINSKOG SMANJENJA EMISIJA NA RAZINI CIJELOG GOSPODARSTVA – PREDVIĐANJA

Prema najnovijim predviđanjima na temelju postojećih mjera kao skupnih podataka koje su države članice dostavile EU-u u 2015. procjenjuje se smanjenje emisija za 24 % u 2020. u odnosu na 1990. EU je stoga trenutačno na putu prema ostvarenju cilja za 2020.

Predviđa se dodatno smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030.

Emisije iz energetske sektora predstavljaju najveći udio ukupnih emisija stakleničkih plinova i predviđenih ukupnih smanjenja emisija. Predviđa se da će se u 2020. emisije iz tog sektora smanjiti za približno 33 % u odnosu na 1990., odnosno za oko 38 % do 2030. Prometni je sektor jedini u kojem se očekuje porast emisija od 13 % od 1990. do 2020., a zatim mirovanje do 2030. Nakon 2007. zamjećuje se polagan, ali ravnomjeran pad emisija iz prometa zbog kombinacije viših cijena goriva i strožih politika, primjerice normi za CO₂ za osobna i dostavna vozila.

PRUŽANJE FINACIJSKE I TEHNOLOŠKE PODRŠKE TE PODRŠKE ZA IZGRADNJU KAPACITETA ZEMLJAMA U RAZVOJU KOJE SU STRANKE KONVENCIJE

Financiranje borbe protiv klimatskih promjena ima ključnu ulogu u postizanju dogovorenog cilja ograničavanja svjetskog prosječnog povećanja temperature na manje od 2 °C iznad predindustrijskih razina, postizanju prijelaza na gospodarstva s niskim emisijama stakleničkih plinova te podupiranju održivog razvoja otpornog na klimatske promjene. EU i njegove države članice vodeći su pružatelji službene razvojne pomoći zemljama u razvoju te su osigurale 58,2 milijardi EUR u 2014. i dodijelile 7,34 milijardi EUR financiranja za brzo pokretanje u razdoblju od 2010. do 2012. Nadalje, u 2014. EU i države članice zajedno su osigurali 14,5 milijardi EUR pomoći za zemlje u razvoju u svrhu borbe protiv klimatskih promjena.

EU promiče zajednički i sveobuhvatan pristup financiranju za razvoj, uključujući mjere u borbi protiv klimatskih promjena kao dio „Plana za promjenu”, naglašavajući koristi uzajamnog napora na području klimatskih promjena i razvoja.

Ukupna potpora koju je u 2013. i 2014. EU pružio zemljama u razvoju strankama UNFCCC-a iznosila je 2 178 milijuna USD (1 641 milijuna EUR).

Razvoj kapaciteta u središtu je razvojne pomoći EU-a, a svi projekti suradnje za pomoć razvoju u području borbe protiv klimatskih promjena uključuju aktivnosti prijenosa tehnologije. Europa ima vodeću ulogu u području niskougljičnih tehnologija te nizom

političkih inicijativa održava svoj položaj. Znatnim ulaganjima u inovacije EU podupire razvoj i uvođenje tehnologija u zemlje u razvoju.